Därför är svensk kyckling viktig

för svenska folket!

SVENSK FÅGEL

En snabbversion för dig som har bråttom

Vi kycklingbönder producerar trygg, hållbar och efterfrågad mat under några av världens striktaste regler för djurvälfärd. Resultatet är friska djur, mycket låg antibiotika-användning och ett starkt förtroende från konsumenterna.

Trots det driver vissa aktörer en missvisande debatt där vår svenska kyckling framställs som oetisk. Dessa aktörer har oftast ingen insyn i livet på våra familjegårdar och många av dem vill inte att vi överhuvudtaget ska föda upp djur som ska bli livsmedel. Fokus läggs helt fel. Det avgörande för djurvälfärden är hur vi bönder sköter våra djur – inte vilken ras det är eller hur länge de föds upp.

Politiska beslut ska alltid bygga på kunskap, vilka förutsättningar vi har i Sverige och hur vårt jordbruk faktiskt fungerar. En begränsning av svenskt jordbruk skulle leda till minskad självförsörjning, nedlagda gårdar och ökad import av billigare kyckling. En låg-priskyckling med sämre kontroll över djurvälfärd och livsmedelssäkerhet. Konsumenterna kommer fortfarande att äta kyckling – men den blir varken svensk eller lika hållbar.

Slutsatsen är enkel: att värna svensk kycklinguppfödning är att värna god djurvälfärd, en levande landsbygd och livsmedelstrygghet. Alternativet leder i motsatt riktning.

Och här berättar jag hur allt hänger ihop

Varför ska du som politiker bry dig?

Kort och gott för att dina väljare bryr sig. Svensk bra mat till ett schysst pris är viktig. Jag skulle gå så långt som att säga att det är livsviktigt. Vi bönder bidrar till en ökad själv-försörjning och sätter bra och nyttig mat på bordet hos svenska hushåll. När tiderna blir tuffare och plånboken tunnare vill svenska folket fortsätta att äta hållbar mat från svenska gårdar. Det är här vi bönder kommer in. Ni vet att vi finns, men ni kanske inte alltid har koll på hur vardagen på gårdarna ser ut.

Vad gör bönderna hela dagarna?

Vi jobbar - varje dag, året runt. Djuren, växtodlingen och skogen tar inte semester. Men vi har valt det själva och är stolta över vårt jobb. Att leva med djuren, naturen och årstiderna är en ynnest. Ofta driver vi våra gårdar i generationer och känner ett djupt ansvar inför nästa generation. Vi ärver jorden, men vi vet att vi bara har den till låns. Det gör att hållbarhet, djuromsorg och klimatavtryck är våra ledstjärnor.

Vi har ett ansvar och vi tar det

Vi kycklingbönder finns från Västerås i Västmanland till Ystad i söder. Att föda upp kycklingar ställer stora krav på mig och andra bönder. Vi följer en tuff lagstiftning och strikta kontrollprogram. Och kycklingar är känsliga. De kräver exakt rätt temperatur i stallarna, perfekt ventilation, en torr samt fin ströbädd och bästa möjliga foder för att må bra. Men framför allt behöver de tillsyn och omsorg dygnet runt.

Inte för att skryta – men vi är stolta

Visste du att svensk kycklinguppfödning har ett av världens lägsta behov av antibiotikabehandling i sin uppfödning, i princip noll. Och varför är det så viktigt? Jo, det gör att vi inte bidrar till den ökade resistensen, som WHO anser är ett av våra största hälsoproblem i världen, både för djur och människor. Om utvecklingen fortsätter kommer vi i framtiden inte att kunna behandla vanliga sjukdomar hos oss människor eller hos våra djur. För att inte tala om hur antibiotika kan förstöra vårt sköra ekosystem.

Den låga användningen är också ett kvitto på att vårt sätt att sköta kycklingarna och vår omsorg om djuren spelar roll. För friska kycklingar behöver ingen antibiotikabehandling. Så enkelt är det. Tyvärr ser det inte ut så i alla länder, där antibiotikabehandlingar av såväl stora som små kycklingflockar kan kamouflera dålig djuromsorg.

Svensk traditionell kyckling är klimateffektiv och vi bönder har minskat vårt klimatavtryck med över 20 procent på 10 år. Vi har ofta eget kretslopp på gården och många kycklingar äter vete som odlats på gården eller hos andra svenska bönder. Det gör mig stolt.

Och svenska folket gillar oss

Hela 73 procent av svenskarna tycker att det är viktigt att kycklingen är svensk och sju av tio har högt förtroende för kyckling märkt med vårt kvalitetsmärke Svensk Fågel. Det visar en rikstäckande undersökning som Ipsos har genomfört. I undersökningen säger 86 procent att kyckling är gott, 85 procent anser att det är ett bra val av protein och 80 procent tycker att kyckling är hälsosamt.

Och siffrorna stämmer överens med verkligheten. Förra året ökade produktionen av svensk kyckling med tre procent. Anledningen till att allt fler väljer svensk kyckling är att man anser att den svenska kycklingen är trygg, har hög kvalitet och att man vill stötta oss bönder.

Är bra tillväxt ett problem?

Det korta svaret är nej. Begrepp som turbokycklingar används av organisationer som varken har kunskap om matfågeluppfödning generellt eller om svensk kycklinguppfödning specifikt.

Det finns i dag olika kycklingraser i Sverige. Den traditionella kycklingen med vita fjädrar är den vanligaste kycklingen på svenska middagsbord. Under sina cirka 35 dagar växer den upp hos svenska kycklingbönder som varje dag ser till att den har en trygg och välskött stallmiljö, tillgång till bra, näringsrikt foder och vatten samt omsorg dygnet runt.

Sedan har vi raser med varierande färg på fjädrarna, bruna, vita och blandade, som föds upp i genomsnitt tio dagar längre och som ibland kallas för långsamtväxande. Bland Svensk Fågels medlemmar har vi olika raser med samtliga kommer från samma avelsföretag. Som branschorganisation tar vi inte ställning till vilka raser som ska finnas. Båda raserna är bra, men på olika sätt. Raserna kräver olika insatser utifrån deras eget behov. Det är upp till köparna eller svenska konsumenter vilken kyckling de vill köpa i slutändan. Samtliga raser är i grund och botten köttraser som i slutändan ska bli bra livsmedel.

Vad är kruxet?

Kruxet är att svenska konsumenter verkar nöjda med vår traditionella svenska kyckling. Flera av företagen som vi levererar kycklingen till har försökt att satsa på de kycklingar som kallas långsamväxande. Men tyvärr har det inte funnits något större intresse från konsumenterna. Vi kan inte helt veta varför, men en viktig orsak tror vi är priset. När kycklingarna lever längre, äter de mer foder och kostar därför mer att föda upp. Därför blir också kycklingen i butiken dyrare. Vår slutsats är helt enkelt att den kyckling vi säljer i dag är bra.

Men varför fortsätter kritikerna

Det är en väldigt bra fråga och den måste nog ställas till dem som är ute och kritiserar svenskt lantbruk. Men jag tror att det kan ha att göra med att man inte har kunskap om hur livet på gården ser ut och hur vi föder upp våra kycklingar. De flesta som driver debatten mot oss bönder har aldrig varit ute på någon av våra gårdar. De har tyvärr aldrig satt sin fot i min småländska mylla.

Sedan finns det många organisationer som vill att vi ska sluta att äta kött och gå över helt och hållet till vegetabilier. Men i och med att många svenskar vill fortsätta att lägga kyckling på tallriken kan man inte driva att vi bönder ska lägga ner djurproduktionen och bara odla baljväxter. Därför är debatten om kycklingarnas tillväxt ett sätt att sakta men säkert lägga ned svensk kycklinguppfödning och konsumenterna blir hänvisade till importerad kyckling.

Vad händer om vi bara har långsamväxande?

Den svenska kycklingen kommer att bli dyrare och importen av billig lågpriskyckling kommer att öka. Det innebär att vi svenska kycklingbönder kommer att minska vår uppfödning. Den svenska kycklingen som finns kvar blir en lyxprodukt för den som har råd. Risken ökar att gårdar slår igen eftersom man behöver stå på flera ben för att kunna bedriva en gård.

Sverige påverkas också när gårdarna stängs eftersom landsbygden avfolkas och vår självförsörjning minskar. Och konsumenterna kommer med all sannolikhet att fortsätta att äta kyckling – med den skillnaden att det nu är billig importkyckling det handlar om. En kyckling där vi inte har någon koll på djurvälfärd, uppfödning eller livsmedelssäkerhet. Då minskar vi vår självförsörjning och importen av mat ökar. När vi i stället borde göra tvärtom.

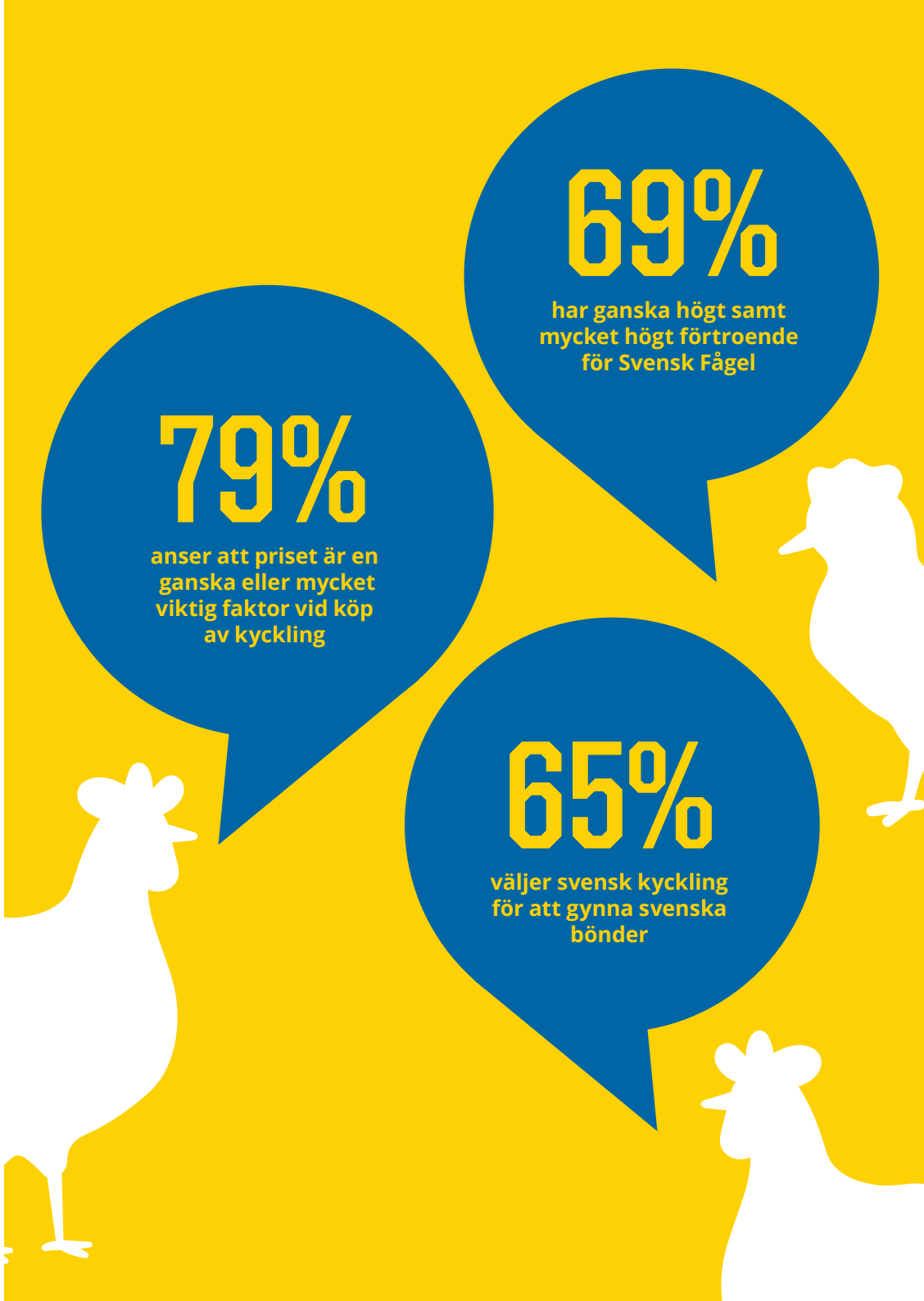

> Ingen bonde tjänar på att djuren mår dåligt

Norge är en annan femma

Men i Norge har man börjat gå över till kycklingar som kräver några dagar mer tillväxt och därmed mer foder, hur svårt kan det vara? Väldigt svårt. För Norge och Sverige finns det många likheter, men också några viktiga skillnader. Norge är inte med i EU och har en mycket reglerad jordbrukspolitik. Det innebär att de kan göra lite som de vill. De har ändå knappt någon import av utländsk kyckling (cirka 1 procent) till försäljning jämfört med Sverige som har 30 procent import av lågpriskyckling. Vill man äta kyckling i Norge, så är den norsk, oavsett livslängd på kycklingen eller pris (priset har ökat med cirka 20 procent sedan de bytte ras). Så att jämföra Norge och Sverige är som att jämföra äpplen och päron.

Vad säger forskarna – vilken kyckling mår bäst?

Det finns flera studier som jämför de olika raserna, men det måste sättas i perspektiv till den svenska modellen. Studierna tar inte hänsyn till hur vi föder upp kycklingar i Sverige. Kort kan man sammanfatta den med att det viktiga inte är kycklingrasen och hur många dagar kycklingen lever, utan hur vi bönder sköter om våra djur. Det handlar om det som nu för tiden kallas ”management” på gården. Och här är vi i Sverige väldigt långt framme.

En nederländsk studie visar att om man tittar på den stora gruppen så hade de som växt några dagar längre lite bättre djurvälfärd. Men många gårdar som föder upp traditionella kycklingar hade bättre djurvälfärd än genomsnittet. Skickliga bönder föder upp friska och robusta kycklingar, oavsett ras.

PS – på sidan 13 hittar du en sammanfattning av studien samt en länk till studien om du vill läsa mer.

Till sist och kanske det viktigaste

Som lantbrukare och företagare måste det också finnas en lönsamhet, annars går det inte att driva jordbruk på gården. Grunden för oss bönder är friska och starka kycklingar som lever tills det är dags för slakt. Ju fler fåglar som blir sjuka eller dör i förtid desto sämre lönsamhet. Väl på slakteriet bedömer en veterinär från Livsmedelsverket kycklingarna. Skulle någon kyckling vara skadad så kasseras den och vi får avdrag.

Det är inte logiskt att vi kycklingbönder skulle vilja ha en kyckling som inte klarar av att födas upp till en vikt och ålder som inte fungerar för djuren, för bonden eller för konsumenten. Djur som skadas och dör i förtid är varken bra för djuren eller för bonden samt försämrar såklart lönsamheten. Med andra ord, ingen bonde tjänar på att djuren mår dåligt.

Jag vill också, med all ödmjukhet, lägga till att jag gillar att jobba med djur och att omsorgen om mina kycklingar är oerhört viktig. Det är ju min och mina medarbetares arbetsplats, där vi tillbringar en stor del av vår tid.

Sedan är det självklart att vi alltid kan bli bättre, och det jobbar vi, avelsföretagen, kläckerierna samt foderföretagen och slakterierna ständigt med i hela branschen. Det är vår skyldighet.

Jag blir frustrerad när bilden av svensk kycklinguppfödning inte stämmer överens med verkligheten. Reklamkampanjer som kritiserar oss bönder leder till misstro, hot och hat mot en hel bransch.

Min innerliga önskan är att fler politiker kommer ut på besök på våra gårdar. För att själva se hur svensk kycklinguppfödning går till och hur allt hänger ihop. Hur vi varje dag, året om gör vårt allra yttersta för att djuren ska må bra, att hållbarheten ökar och att svenska folket ska få bra och nyttig mat. Och att fler förstår hur konsekvenserna av politiska beslut kan leda till en mörk framtid för svenska lantbrukare och svensk matproduktion. Risken för en försvagad svensk livsmedelsproduktion och minskad självförsörjning är överhängande.

Välkommen ut på landet!

Vill du besöka min eller någon annan bondes gård är ni varmt välkomna. Titta in hos våra traditionella kycklingar eller de som växer lite långsammare, ställ frågor och öka din kunskap.

Mejla till: info@svenskfagel.se
– så ordnar vi ett besök.

Lite överkurs...

Avel – en kort historia

Man kan säga att den moderna djuruppfödningen som vi ser i dag började efter andra världskriget. Europa var sargat och många hade upplevt svält. Att få i gång matproduktionen var viktigt och vi behövde mycket mat och det snabbt. Det innebar att tillväxten hos livsmedelsproducerande djur var i fokus, ofta utan någon större tanke på djurens hälsa, miljö eller hållbarhet. Kor, grisar, höns och kycklingar skulle växa så fort som möjligt för att mätta den växande befolkningen.

I dag ser avelsarbetet helt annorlunda ut. Nu har genetikerna som tar fram de nya raserna en lång lista med egenskaper som de behöver ta hänsyn till. I dagens kycklingavel för de traditionella raserna, som vi till största delen använder i Sverige, står tillväxt för knappt 20 procent av avelsmålen. Resterande 80 procent handlar om egenskaper som hälsa, välfärd, välmående och förmågan att reproducera sig. Hög djuromsorg bidrar till friska djur och god tillväxt, vilket ger en resurseffektiv uppfödning med låg klimatbelastning.

Mer om studien från Nederländerna

Kort sammanfattning av studien:

- De har jämfört tre olika typer av uppfödning i Nederländerna - två varianter som kräver några dagar extra tillväxt och en traditionell.
- Resultaten visar att de raser som behövde några dagar extra tillväxt i genomsnitt visade på något bättre välfärd, men att variationen mellan flockar och gårdar är stor - det finns en stor överlappning mellan uppfödningsformerna.
- Det var en stor spridning mellan flockarna, vilket betyder att management, det vill säga hur bonden sköter djuren, påverkar djurens välfärd mest, inte ras eller hur många dagar de föds upp.
- Studien visar att variationen i djurvälfärden är större mellan de olika flockar med traditionella kycklingar, detta eftersom de är känsligare än raserna som kräver några extra dagars tillväxt. Det krävs skickliga bönder för att föda upp traditionella kycklingar.
- Det finns förbättringspotential i uppfödningen – oavsett uppfödningsform och oavsett ras.

Svar på tal

Här kommer några påståenden om oss bönder och våra djur som ibland hörs i debatten. Jag hoppas att mina svar gör dig som politiker lite klokare.

Svälter avelsdjuren eftersom de inte har fri tillgång till mat?

Nej, de svälter inte. Alla typer av domesticerade djur, inklusive hundar, katter, nötkreatur, grisar och kycklingar, behöver en optimal vikt för att bibehålla god hälsa. Skulle avelsdjuren svälta skulle det vara förödande för deras fertilitet och andelen befruktade ägg skulle vara försvinnande liten, vilket inte är etiskt eller ekonomiskt hållbart.

Fodret som ges till avelshönsen kontrolleras för att säkerställa optimal hälsa och kondition. Det är viktigt att förstå att kontrollerad utfodring innebär att fåglarna fortsätter att växa under hela livet och att de hålls i rätt kondition och inte blir för feta eller för magra. Till skillnad från andra djurslag har fjäderfän dessutom en kräva som de kan samla mat i och portionera ut under dagen.

Har kycklingar problem att röra på sig?

Nej, majoriteten av de svenska kycklingarna har ett mycket bra rörelsemönster. En kartläggning av svenska kycklingars rörelsemönster utfördes under år 2023 av det svenska forskningsinstitutet RISE. Det är en del av arbetet med hållbar djuromsorg inom svensk matfågeluppfödning. Rörelsemönstret påverkas av tillväxttakt, stallmiljö, foder och skötsel.

Varför kostar kycklingen som växer längre mer?

Kycklingen som föds upp några dagar längre kräver fler resurser och mer foder vilket gör att det kostar mer för oss bönder att föda upp. Därför blir den kycklingen lite dyrare för konsumenten. Dessutom ger den ett större klimatavtryck eftersom det går åt mer foder och vatten. Foder är den största faktorn i kycklingens klimatavtryck och ger därför mer fotavtryck i miljön, både när det gäller areal och vattenförbrukning.

Är gårdarnas storlek avgörande för god djurhållning?

Nej, oavsett storlek är det bondens dagliga skötsel av djuren som är avgörande. Att bygga kycklingstallar kostar mycket pengar, kräver tillstånd och övrig administration (som vi bönder redan har mycket av). Därför är det mer ekonomiskt att bygga större stallar om man väl ska bygga. Det gör också att man kan vara mer hållbar när det gäller uppvärmning av stallar som kan göras fossilfri genom flis- eller halmpanna. Större gårdar kan också anställa personal som avlastar bonden och som gör att skötseln av djuren blir mer professionell. Men i grund och botten är det den dagliga skötseln hos djuren som är avgörande. Det handlar om tiden vi är i stallarna, att kvaliteten på stallarna är bra, att ventilationen fungerar bra, att kycklingarna får ett balanserat foder samt att bonden har ett gott förebyggande smittskydd på gården. Det är den svenska modellen för kycklinguppfödning.

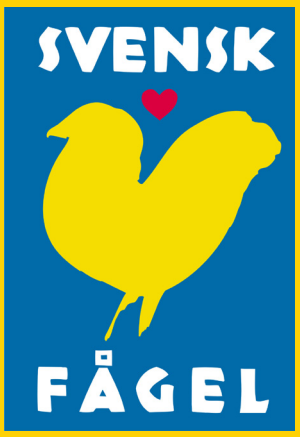

Branschorganisationen för svensk kyckling och kalkon.
Vi representerar hela kedjan, från avelsföretag, kläckerier och fodertillverkare till bönder och slakterier. Alla arbetar mot samma mål – att ta fram världens bästa kyckling och kalkon.

Svensk Fågel, 105 33 Stockholm, info@svenskfagel.se, svenskfagel.se